

MINISTERIE VAN
BINNENLANDSE ZAKEN, BEZITSVORMING EN PUBLIEK-
B.V.D. RECHTELIJKE BEDRIJFSORGANISATIE.

PHG 417/18
's-Gravenhage, 28 AUG. 1958
Justitie Stadhoudersplantsoen 25

No. : 463.315
Bijl. : 1 (3 blz)
Betr. : Moeilijkheden bij "Pegasus".

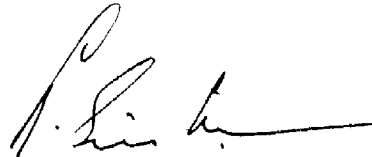
G E H E I M

Onder verwijzing naar mijn brief nr. 371.766 dd. 24 januari 1957 en in aansluiting op het informatiebericht nr. 457.518 dd. 11 juli 1958, heb ik de eer Uwe Excellentie hierbij een rapport te doen toekomen betreffende de moeilijkheden waarin de communistische Uitgeverij en Boekhandel "Pegasus" thans verkeert.

Deze moeilijkheden zijn een gevolg van een maatregel van de regering van de Verenigde Staten, waardoor het "Pegasus" onmogelijk is geworden nog langer dollar-transacties af te sluiten.

"Pegasus" is hierdoor niet meer in staat de aankoop van Amerikaanse vaktijdschriften te financieren die naar de Chinese Volksrepubliek werden geëxporteerd.

HET HOOFD VAN DE DIENST

Mr.L.Einthoven

Aan Zijne Excellentie
de Minister-President
Plein 1813 no. 4,
te
's-GR A V E N H A G E.

G E H E I M

MOEILIKHEDEN BIJ "PEGASUS".

Amerikaanse vakliteratuur via "Pegasus" naar China.

De Chinese Volksrepubliek heeft grote belangstelling voor Amerikaanse vaktijdschriften op technisch en wetenschappelijk gebied. Wegens het Amerikaanse handels-embargo was het de Chinezen echter niet mogelijk rechtstreeks abonnementen op deze tijdschriften in de Verenigde Staten te plaatsen.

Om de tijdschriften toch te kunnen verkrijgen werd door de Chinese staatsboekhandel Guozi Shudian te Peking, de communistische Uitgeverij en Boekhandel "Pegasus" te Amsterdam ingeschakeld.

Daar de Amerikaanse uitgevers van vaktijdschriften niet aan gewone particulieren maar slechts aan specialisten op een bepaald gebied (bijv. Chirurgen of chemici) leveren, kon "Pegasus" deze niet zonder meer bestellen. De leiding van de communistische uitgeverij ging er daarom toe over onder het personeel en onder vertrouwde communisten een aantal personen te zoeken, die zich - veelal onder opgave van een fictief beroep - op de gewenste tijdschriften abonneerden. "Pegasus" zamelde deze tijdschriften vervolgens in en verzond ze naar China.

Van 1955 tot medio 1958 heeft dit systeem goed gewerkt. In 1955 werden - 2300; in 1956 - 4.000; in 1957 - 13.000 en in 1958 - 9.000 abonnementen op Amerikaanse vaktijdschriften geplaatst. Verder werden ook microfilms, zgn. microprintreaders en antiquarisch materiaal naar China gezonden.

Deze handel heeft "Pegasus" redelijke winsten opgeleverd, die grotendeels ten goede van de partij-kas van de CPN kwamen. Het 1e halfjaar van 1958 werd bijv. een winst van ca. f 75.000 gemaakt.

Amerikaanse tegenmaatregelen.

Het grote aantal abonnementen vanuit Nederland op Amerikaanse vaktijdschriften geboekt, wekte de argwaan van de betrokken uitgevers en van de regering van de Verenigde Staten. Toen bleek wat de uiteindelijke bestemming van de tijdschriften was

ging de Amerikaanse regering er toe over ter zake maatregelen te nemen.

Door de ambassade van de Verenigde Staten te Den Haag werd per brief dd. 1 juli 1958 aan de Nederlandse Bankiersvereniging medegedeeld dat het de bij de vereniging aangesloten bankinstellingen verboden was voor "Pegasus" dollartransacties te verrichten, tenzij met voorafgaande toestemming van de bevoegde Amerikaanse autoriteiten. Bovendien werden de - voor zover bekend geringe - saldi van "Pegasus" in de Verenigde Staten bevroren. De Nederlandse Bankiersvereniging heeft haar leden van de getroffen maatregelen, die het "Pegasus" praktisch onmogelijk maken de handel in tijdschriften met China voort te zetten, per circulaire op de hoogte gesteld.

Van Amerikaanse zijde werden de maatregelen gemotiveerd met de mededeling, dat "Pegasus" een communistisch bedrijf en een belangrijk medium voor de communistische propaganda is.

De bankrelatie van "Pegasus", de Rotterdamsche Bank NV, kantoor Rokin te Amsterdam, heeft naar aanleiding van de circulaire van de Nederlandse Bankiersvereniging besloten, voorlopig aan geen enkele valuta-transactie van "Pegasus" medewerking te verlenen.

Aangezien de Rotterdamsche Bank NV hoofdcorrespondent voor Nederland is van de Sowjet-Russische Staatsbank en van andere Oost-Europese staatsbanken, verwacht men van die zijde repercussies als de relatie met "Pegasus" en andere communistische instellingen, als de CV Uitgeverij Persorganen en de CV Drukkerij Dijkman & Co, geheel en al zou worden verbroken. Bekend werd dat in partijkringen met betrekking tot de Rotterdamsche Bank de vraag gesteld werd wat Moskou eigenlijk heeft aan een bankrelatie die geen zaken voor zijn cliënten wil verrichten.

Gevolgen voor Pegasus.

De directeur van "Pegasus", J. van Seggelen, die op het tijdstip dat de Amerikaanse maatregel bekend werd op vakantie was, keerde overhaast terug. Op een personeelsvergadering in begin juli 1958 gaf hij een uiteenzetting van de hachelijke po-

sitie waarin "Pegasus" door het Amerikaanse ingrijpen was komen te verkeren. Van Seggelen kondigde aan dat er bij "Pegasus" drastisch bezuinigd zou worden. Het pand aan de Jacob van Lennepstraat 205 hs te Amsterdam - bij "Pegasus" als opslagruimte in gebruik - zal waarschijnlijk verlaten moeten worden. Aan ongeveer 14 van de circa 50 personeelsleden werd medegedeeld, dat zij per medio augustus ontslagen waren.

Overleg met de Chinezen.

Jan van Seggelen, die sinds kort weer in het bezit van een paspoort is, vertrok na het treffen van de eerste bezuinigingsmaatregelen naar Oost-Berlijn om contact op te nemen met het daar gevestigde filiaal van de Guozi Shudian. Bij zijn terugkeer toonde hij zich over het verloop van de gehouden besprekingen niet ontevreden. De Chinezen zouden veel begrip getoond hebben voor de moeilijkheden waarin "Pegasus" is komen te verkeren. Men had getracht een oplossing te vinden hetgeen echter nog niet was gelukt.

augustus 1958.